

Informace ke znaleckému posudku soudního znalce v ICT

Znalecký posudek soudního znalce

V prvopočátku je potřeba zmínit, kdo je soudní znalec a co je znalecký posudek (známe např. ještě odborné vyjádření, apod.). Znalec je osobou se speciálními odbornými znalostmi a vědomostmi v určitém oboru, která své znalosti a vědomosti využívá k objasnění konkrétních případů. Jedná se jak o věci v trestním řízení, správním řízení, soudním řízení, tak jsou znalecké posudky využívány v komerční sféře. Znalec je osobou objektivní a nestrannou. Funkci znalce mohou vykonávat pouze osoby zapsané v seznamu znalců, znalecké ústavy, vědecké ústavy, vysoké školy a vědecké instituty. Výjimkou mohou být osoby, které jsou jmenovány znalcem „ad hoc“ v konkrétním případě, pokud například znalec v konkrétním oboru není jmenován, apod.

Co se týče znaleckého posudku, resp. znaleckých posudků, je obsah, forma, úprava a připojení znalecké doložky přesně vymezeny v § 13 prováděcí vyhlášky k ZnalZ. Obecně lze říci, že znalec provede popis zkoumaného materiálu, popřípadě jevů, souhrn skutečností, k nimž při úkonu přihlížel (nález), a výčet otázek, na které má odpovědět, včetně vypracovaných odpovědí na tyto otázky (znalecký posudek). Znalci se zpravidla uloží, aby znalecký posudek vypracoval písemně, přičemž zcela zřídka je znalcem, při jeho výslechu, nadiktován do protokolu. Pokud je znalecký posudek vyhotoven písemně, musí být sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešivací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečeti. Na poslední straně písemného posudku připojí znalec znaleckou doložku, která obsahuje označení seznamu, v němž je znalec zapsán, označení oboru, v němž je oprávněn podávat posudky, a číslo položky, pod kterou je úkon zapsán ve znaleckém deníku. Znalec je povinen písemný posudek na požádání státního orgánu osobně stvrdit, doplnit, nebo jeho obsah blíže vysvětlit.

Možnou zajímavostí znaleckého posudku a soudního znalce je fakt, že dle trestního řádu je problematika znalců upravena v hlavě páté, oddílu čtvrtém v § 105 až § 111. Tímto význam znaleckého posudku, jako důkazu, se zvýšil na základě novely TŘ provedené zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1.1.2002, kdy do TŘ bylo vloženo nové ustanovení umožňující procesní straně předložit vlastní znalecký posudek. Pokud dle § 110a TŘ tento znalecký posudek splňuje všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, přistupuje k němu orgán činný v trestním řízení stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek, který si vyžádal on. Zmiňovaná novela přispěla k posílení aktivity procesních stran, ve vztahu k možnosti navrhnout a předkládat orgánům činným v trestním řízení důkazy (znalecké posudky), a tyto si zejména v řízení před soudem tzv. provést.

Vzhledem k tomu, že se jako soudní znalec setkávám i s názorem klienta, resp. objednatele znaleckého posudku, na různé úpravy, pak je potřeba zmínit i restriktce:

Trestní zákoník > Část 2 > Hlava X > Díl 4 > § 346. Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek.

(1) Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkrslý nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo jako svědek nebo znalec před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo

b) takovou okolnost zamlčí,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) způsobil-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu, nebo

b) spáchá-li takový čin v úmyslu jiného vážně poškodit v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

RADEK BENEŠ MSc.
soudní znalec informačních technologií

Nyní můžeme přejít již k znaleckému posudku, resp. znaleckým posudkům, které jako soudní znalec v ICT (informační a telekomunikační technologie) vypracovávám.

Jsem soudní znalec, zapsaný v seznamu znalců, vedený Ministerstvem spravedlnosti České republiky a to jako znalec jmenovaný v oborech:

Kriminalistika (bezpečnost a ochrana dat, počítačová kriminalita),

Kybernetika (technické a programové vybavení, bezpečnost informačních systémů a ochrana dat),

Ekonomika - ceny a odhady (software, produkty a služby informačních technologií).

Toho času členem Komory soudních znalců ČR.

Veškeré informace detailněji, k jednotlivým znaleckým posudkům, resp. jejich možnému užití a témat, naleznete v sekci SLUŽBY na internetové prezentaci soudního znalce. Z hlediska rámcové informovanosti ale mohu zmínit, že znalecký posudek z oboru:

Kriminalistika, možná raději znalecké zkoumání z oboru kriminalistika, rozumíme použití kriminalistických metod a poznatků ke znaleckému zkoumání kriminalisticky relevantních skutečností. Jedná se o širší pojem než kriminalistická expertiza, která je jeho součástí. Na rozdíl od kriminalistické expertizy se zde používají i jiné než kriminalistické metody (např. mezioborové zkoumání) a výsledky zkoumání se neinterpretují jen podle principů kriminalistické identifikace, ale také podle poznatků jiných věd. Obecně jde říci, že znalecké posudky v oboru kriminalistiky postupují forenzními metodami a jinými postupy tak, aby znalecký posudek, resp. důkaz, obstál v trestním řízení. Doporučuji se seznámit ze znaleckých posudků: "Počítačová kriminalita obecně"

Kybernetika. Zde je možná pro laika doplnění slova výpočetní technika. Jedná se zde např. o zaměření na autorské právo k programům (licence softwaru a jiným digitálním autorským dílům), bezpečnost informací, stav a bezpečnost dat a údajů, např. v informačních systémech (IS), počítačových sítích, Internetu, bezpečnosti platebních systémů, řízení bezpečnosti informací ISMS, výběr a zkoumání technického vybavení počítačů, počítače, včetně programového vybavení (software), hodnocení požadavků IT, řízení IT, zhodnocení implementace informačních systémů (IS), aplikací, databází a jiného software (SW), posudek počítačových pracovišť a jejich realizace, počítačové audity (počítačové prověrky), posuzování práv (licencí), atp. Doporučuji se seznámit ze znaleckých posudků: "Kybernetika obecně"

Ekonomika. Zde znaleckými posudky obvykle řeším stanovení cen software, databází, e-shopů, domén, internetových projektů, ocenění a uložení zdrojových kódů a ekonomické ocenění dalších jiných služeb a produktů ICT. Doporučuji se seznámit ze znaleckých posudků: "Ekonomika IT obecně"

Příprava klienta, resp. objednatele, na znalecký posudek

Jak z výše uvedeného jasně vyplývá, tak znalec provádí znalecký posudek, resp. znalecké posudky, jen v rámci své kvalifikace a zapsaného oboru znalectví. Znalec je osobou objektivní a nestrannou a též jím vypracovaný znalecký posudek, resp. znalecké posudky, jsou objektivním zkoumáním. Znalec odpovídá na dotazy stanovené objednatelem znaleckého posudku a nemůže vyvozovat právní závěry. Pro samostatného objednatele lze tedy doporučit v trestním řízení, aby znalecký posudek doporučil právní zástupce, resp. advokát. V komerční sféře je potřeba znaleckého posudku, resp. nejvyššího odborného zkoumání, důkazu, v mnoha dílčích záležitostech a řešení. Zde je možno doporučit také poradu s právním zástupcem, nebo daňovým poradcem. K závěru lze ještě dodat, že osobně preferuji vždy dohodu s objednatelem znaleckého posudku předem, co se týče ceny a doby vypracování posudku. Účtuji zálohu v poloviční výši při převzetí znaleckého úkolu a druhou polovinou vyúčtovávám veškeré práce při předání znaleckého posudku. Dohodnutou cenu dodržím i v případě víceprací, pokud se s objednatelem vzájemně nedohodneme jinak. Všem objednatelům doporučuji nejdříve osobní setkání a konzultaci, kde ocením připravenost objednatele ve smyslu vytyčeného cíle znaleckého posudku, připravených relevantních dat (podkladů) ke znaleckému posudku a samozřejmě dostatečný čas na vypracování znaleckého posudku.

Doufám, že i na základě tohoto článku a informací, se nám bude optimálně spolupracovat.